Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради
29.01.2026

м. Чернігів, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.01.2026 групою НПМ здійснено відвідування Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шумна Лариса Петрівна, представник Уповноваженого у Чернігівській області (керівник групи НПМ);

Гиря Марина Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шумська Наталія Олександрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Козацька, 27, м. Новгород-Сіверський, Чернігівська обл., 16000.

Керівництво:

Гончаренко Сергій Володимирович, директор Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Деркач Наталія Миколаївна, завідувач Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради (далі – Відділення, заклад)

Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відповідно до Положення про Відділення, затвердженого наказом директора Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради (далі – ЦНСП) від 31.07.2023 № 703/34 Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі ЦНСП.

Відділення утворюється для обслуговування не менш як 10 і не більш як 30 одиноких громадян. До Відділення на постійне або тимчасове проживання приймаються: особи похилого віку; особи з інвалідністю (які досягли 18-річного віку); хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг та утворюється для цілодобового проживання

(перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Заклад розрахований на проживання 25 осіб. На день відвідування у Відділенні проживало 22 особи, з них: 6 – особи з інвалідністю, 1 – з числа внутрішньо переміщених осіб, 3 – пересуваються на кріслах колісних, 1 – ліжкова хвора.

Заклад включений до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг як надавач послуг стаціонарного догляду.

У 2025 році Відділення профінансовано на суму 17 738 158,78 грн, у тому числі загальний фонд – 13 568 973,53 грн та спеціальний фонд – 4 169 185,25 грн.

Фінансування закладу на 2026 рік затверджено у розмірі – 26 877 807,00 грн, у тому числі загальний фонд – 26 007 807,00 грн та спеціальний фонд – 870 000,00 грн.

Вартість проживання одного підопічного на один місяць у 2025 році становила 10 839,61 грн.

За 2025 рік у Відділенні померло 10 осіб, у 2026 році – 1 особа (причиною смерті здебільшого встановлено хронічна серцева недостатність).

Діяльність Відділення забезпечують 12 працівників. Обслуговування отримувачів соціальної послуги відповідно до штатного розпису здійснюють, зокрема: завідувач Відділенням – 1 шт. од; сестра медична – 2 шт. од; молодша медична сестра з догляду за хворими – 4 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 0,5 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка-ванниця) – 1 шт. од.; кухар – 2 шт. од.; підсобний робітник – 1 шт. од. та машиніст по прибиранню та ремонту спецодягу – 0,5 шт. од.

Заклад розташований в одноповерховій будівлі, яка включає в себе 9 житлових кімнат (дві кімнати станом на день відвідування перебували на стадії ремонту) їдальню, медичний кабінет, ізолятор, дві кімнати для відпочинку. В окремій будівлі розташовані харчоблок та складські приміщення. Територія закладу доглянута, облаштована лавками для відпочинку на свіжому повітрі. Підопічні вільно пересуваються територією закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами Відділення.

Під час відвідування встановлено, що для отримувачів соціальної послуги створено належні умови проживання. Підопічні забезпечені чистою постільною та натільною білизною, панує домашня атмосфера.

Працівники закладу проводять належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування.

Житловий корпус має три входи, один з яких облаштований пандусом, також обладнаний системою водопостачання та водовідведення, є бойлер для підігріву води, опалення забезпечується потужностями власної котельні.

Заклад забезпечений трьома генераторами та дровами в достатній кількості.

Отримувачі соціальної послуги проживають у кімнатах від двох до п’яти осіб. Жінки і чоловіки проживають окремо. З кожним з підопічних укладено договір про надання соціальних послуг

Зі слів адміністрації закладу постільну білизну та рушники замінюють раз на тиждень. На нічне чергування у Відділенні з отримувачами соціальної послуги залишається молодша медична сестра.

У житлових кімнатах закладу оптимальний температурний режим, природне та штучне освітлення задовільне.

У Відділенні організовано чотириразове харчування, середня вартість якого для однієї особи на день складає 113,95 грн.

Відповідно до наказу начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області від 27.03.2025 № 209 закладом вжито вичерпних заходів щодо державної реєстрації потужностей з виробництва або обігу харчових продуктів.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба (фото 1).

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров’я» усіма отримувачами соціальної послуги укладено (підписано) декларації з лікарем, який надає первинну медичну допомогу. Витрати закладу на медикаменти на одну особу на день складають 9,19 грн.

Закладом укладено договір про надання медичних послуг з комунальним некомерційним підприємством «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня».

Для підопічних організовуються різноманітні дозвіллєві заходи, які проводяться в залі для відпочинку (фото 2), зокрема такі як:

привітання отримувачів соціальної послуги з днем народження;

проводяться концертні програми.

У штаті Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради є психолог, який кожного дня відвідує Відділення і проводить бесіди з метою психологічної підтримки, стабілізації емоційного стану та профілактики кризових ситуацій серед отримувачів соціальних послуг.

Також підопічні читають книги, журнали, які їм працівники приносять з місцевої бібліотеки, за бажанням грають в доміно та шахи.

Підопічні вживають для пиття воду з централізованої системи водопостачання.Згідно з результатами санітарно-мікробіологічного дослідження питної води від 24.10.2025 № 59/701, проведеного Бахмацьким відділенням Ніжинського міськрайонного відділу ДУ «Чернігівський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України», якість питної води відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Будівля Відділення обладнана пожежною сигналізацією, ведеться облік

наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна закладу не заґратовані, наявні затверджені схеми евакуації (фото 3).

У кожній житловій кімнаті – наявні ємності з питною водою (фото 4).

У холі та в кімнаті для відпочинку наявні телевізори для спільного перегляду телепередач.

У кімнаті для відпочинку облаштовано молитовний простір, що забезпечує можливість задоволення релігійних і духовних потреб отримувачів соціальних послуг (фото 5).

У Відділенні наявний стенд, на якому зазначена інформація про права і обов'язки отримувачів соціальної послуги. Розміщений також стенд з інформацією про національну гарячу лінію для отримувачів соціальної послуги, адреси та телефони посадових осіб (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) та гарячих ліній, на які вони можуть звертатись у разі порушення їх прав та інтересів.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з усіма отримувачами соціальної послуги, а також ознайомилась з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянула житлові та допоміжні приміщення. У закладі панує доброзичлива атмосфера. Зовнішній вигляд підопічних охайний.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також мешканці Відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 02.01.2025, за результатами якого виявлено порушення прав підопічних:

на життя та безпеку підопічних в умовах воєнного стану;

на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;

на повагу до приватного і сімейного життя;

порушення прав осіб з інвалідністю.

За результатами попереднього відвідування НПМ закладу вносились такі рекомендації щодо дотримання прав підопічних та діяльності закладу, а саме:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації:

1.1. Вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду.

2. Новгород-Сіверській міській раді Чернігівської області:

2.1.Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання отримувачів соціальних послуг.

2.2. Вжити заходів стосовно виділення фінансування на облаштування укриття для зручності маломобільних підопічних.

3. Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради:

3.1.Вжити невідкладних заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у закладі.

3.2.Забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу відповідно до чинного законодавства.

3.3. Забезпечити належне зберігання продуктів у холодильнику та морозильних камерах.

3.4. Обладнати карантинну кімнату відповідно до вимог чинного законодавства.

3.5.Обладнати житлові кімнати кнопками виклику персоналу.

3.6.Забезпечити отримання підопічній Г. індивідуальної програми реабілітації.

3.7. Здійснити маркування сходів до будівлі.

3.8. Дообладнати укриття відповідно до вимог чинного законодавства.

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування частково виконані.

ІІ. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. На території Відділення наявне протирадіаційне укриття № 93829. Згідно з Актом оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту від 16.10.2025 № 114, складеного комісією, укриття оцінено як готове для використання за призначенням.

Під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» підопічні не спускаються до укриття. Адміністрація закладу пояснила, що у таких випадках застосовується правило «двох стін». Лежачі хворі, які не мають фізичної можливості оперативного переміщення, залишаються у своїх кімнатах. Невиконання вимог безпеки під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» може призвести до загрози життю та здоров'ю підопічних та персоналу закладу, особливо осіб з обмеженою мобільністю (лежачі хворі та/або користувачі кріслами колісними).

Відповідно до розділу IV Вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених Наказом Міністерства внутрішніх справ від 09.07.2018 № 579 (далі – Вимоги) в укритті облаштовані місця для сидіння, запас питної води, продуктів харчування тривалого зберігання, забезпечено електропостачанням з освітленням. Однак всупереч пункту 6 розділу ІІ Вимог сходи до укриття не оснащені відповідно до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення та

потребують дообладнання відповідним підйомником або іншим пристосуванням.

Відповідно до пункту 5 розділу II Вимог захисна споруда забезпечена первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками).

Всупереч пункту 3 розділу IV Вимог групою НПМ встановлено, що в укритті замість належно облаштованого санітарного вузла або біотуалету використовується звичайне відро як переносний туалет. Такий спосіб організації санітарно-гігієнічних умов не відповідає вимогам гігієни та принижує людську гідність осіб, які перебувають в укритті, зокрема підопічних. Це є прямим порушенням права підопічних на гідні умови перебування та повагу до людської гідності, гарантованих чинним законодавством. Відсутність елементарних санітарних зручностей у сховищі свідчить про неналежне облаштування укриття відповідно до нормативів та стандартів цивільного захисту (фото 6).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

2. Групою НПМ з'ясовано, що медичним персоналом Закладу у випадках отримання підопічними тілесних ушкоджень не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації №511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

3. У житлових кімнатах наявні шафи для зберігання одягу, однак вони використовуються для зберігання резервних ковдр, у зв'язку з чим підопічні не мають достатнього місця для зберігання особистого одягу та змушені розміщувати його на стільцях біля шаф (фото 7, 8).

Під час відвідування встановлено, що наявний твердий інвентар у закладі застарілий та потребує оновлення.

4. Житлові кімнати не обладнано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

За час складання звіту за результатами відвідування адміністрацією закладу повідомлено про вжиття заходів щодо встановлення кнопок виклику (фото 9).

5. Під час відвідування встановлено, що на продуктах харчування, які зберігалися в холодильнику та морозильній камері закладу відсутнє маркування, що є порушенням вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Відсутність маркування

унеможливлює контроль за термінами придатності та безпечністю продуктів, що створює ризики для здоров'я підопічних (фото 10, 11).

6. У Відділенні не забезпечено збалансоване харчування підопічних: кисломолочні продукти у перспективному меню відсутні. Зазначене не відповідає вимогам Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 (далі – Добові норми).

7. Виявлено 3,5 кг цукерок, термін придатності яких закінчився. Зазначене є порушенням вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», та порушує права підопічних на безпечне харчування, що може становити загрозу їх життю та здоров'ю (фото 12).

Порушення права на повагу до приватного життя(стаття 8 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, статті 3, 28 Конституції України)

8. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт) передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички.

Однак, групою НПМ встановлено, що хоча у Відділенні наявні 9 ширм, але фактично вони не використовуються під час здійснення заходів особистого догляду (ширми зберігаються в коридорі) (фото 13).

Таким чином, наявність ширм без їх фактичного використання не забезпечує дотримання вимог Державного стандарту та свідчить про порушення права отримувачів соціальних послуг на приватність.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні).

9. У порушення статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» заходи з реабілітації осіб з інвалідністю у закладі не проводяться.

Групою НПМ встановлено, що в особовій справі підопічної Г. відсутня оформлена Індивідуальна програма реабілітації (далі – ІПР).

Таким чином, реабілітаційна послуга, передбачена індивідуальним планом надання соціальних послуг, фактично не реалізується.

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 57, 59 Конституції України).

10. Під час спілкування з підопічними піднімалося питання щодо оформлення земельних паїв та необхідності отримання консультації юриста. Водночас, попри підписаний Меморандум про співпрацю між Менським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги та Територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області, потреба у правничих консультаціях залишається актуальною.

Інші порушення

11. У закладі тривалий час залишаються вакантними 0,5 шт. од. молодшої медичної сестри, 1 шт. од. сестри-господині та 0,5 шт. од. машиніста з ремонту одягу. Неукомплектованість зазначених посад ускладнює належну організацію господарського обслуговування та забезпечення повноцінного догляду за підопічними, а також призводить до підвищеного навантаження на наявний персонал.

Під час відвідування персонал закладу поскаржився групі НПМ, що не дивлячись на прийняту постанову Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 року № 1750 «Деякі питання оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг» (далі – Постанова № 1750) вони не отримали підвищену заробітну плату в січні 2026 року.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік», з 01.01.2026 відбулось зростання мінімальної заробітної плати до 8647 грн., постановою Кабінету Міністрів України від 02 січня 2026 року № 4 «Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», передбачається забезпечення диференціації заробітної плати працівників, які отримують заробітну плату на рівні мінімальної у межах фонду оплати праці, шляхом встановлення доплат, надбавок, премій з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його роботи.

Постановою № 1750, установлено, що під час визначення граничних розмірів посадових окладів працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг, тарифні розряди посад яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів, організацій окремих галузей бюджетної сфери», застосовується додатковий коефіцієнт підвищення посадових окладів 2,5.

12. Відповідно до пункту 4 розділу X Державного стандарту суб’єкт, що надає соціальну послугу, забезпечує надавачів соціальної послуги робочим місцем, обладнанням, інвентарем, витратними матеріалами та робочим одягом,

необхідними для виконання їхніх обов'язків зі здійснення стаціонарного догляду.

Згідно з підпунктом 2.4.1 пункту 2.4 розділу ІІ колективного договору Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради на 2025-2028 роки адміністрація закладу зобов'язується забезпечувати працівників спецодягом згідно норм та додатку № 5 цього договору. Однак, всупереч зазначеним вимогам Державного стандарту та колективного договору, працівники виконують свої функціональні обов'язки в особистому одязі, оскільки адміністрація закладу їх не забезпечила спеціальним одягом (халат, гумові рукавички, робочі черевики тощо).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Чернігівській обласній військовій адміністрації:

звіт за результатами відвідування НПМ до Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Новгород-Сіверської міської ради взяти контроль.

Новгород-Сіверській районній державній адміністрації:

звіт за результатами відвідування НПМ до Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Новгород-Сіверської міської ради взяти контроль.

Новгород-Сіверській міській раді Чернігівської області:

Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання отримувачів соціальних послуг.

Забезпечити належний контроль за обліком, зберіганням та раціональним використанням гуманітарної допомоги, що надходить до закладу.

Вжити заходів стосовно виділення фінансування на:

забезпечення належного рівня оплати праці працівників Відділення відповідно до законодавства;

забезпечення працівників Відділення спецодягом відповідно до колективного договору;

придбання твердого та м'якого інвентарю;

облаштування укриття з урахування потреб маломобільних підопічних;

заповнення вакантних посад по закладу.

4. Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради забезпечити:

вжиття невідкладних заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у закладі;

належне зберігання та маркування продуктів харчування у холодильнику та морозильних камерах;

контроль за термінами зберігання продуктів харчування;

збалансоване харчування підопічних, зокрема введення в раціон кисломолочних продуктів;

отримання підопічній Г. індивідуальної програми реабілітації;

дообладнання укриття відповідно до вимог чинного законодавства;

право підопічних на приватність, зокрема використання ширм тощо;

працівників Відділення спецодягом відповідно до колективного договору;

налагодження співпраці зі Східним міжрегіональним центром з надання безоплатної правничої допомоги щодо проведення регулярних правопросвітницьких заходів та юридичних консультацій для підопічних;

належний контроль за обліком, зберіганням та раціональним використанням гуманітарної допомоги, що надходить до закладу.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк.

Керівник групи НПМ

Представник Уповноваженого
у Чернігівській області **Лариса ШУМНА**

Фотоматеріали

Фото 1 	**Фото 2**
Фото 3 	**Фото 4**

Фото 5

Фото 6

Фото 7

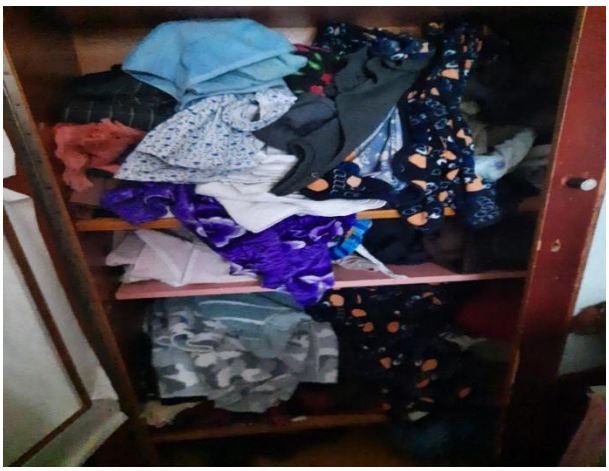

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

